

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789

5. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3782-ХІІ: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>.

6. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

8. Конституція України: Закон України від 26 червня 1996 р. № 254к/96-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page>.

Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена наказом ГПУ, МВС України, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.

Князєв Сергій Миколайович,

здобувач Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ВЗАЄМОДІЯ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ЯК СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ НЕГЛАСНОЇ РОБОТИ Й ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

В умовах розвитку організованої та професійної злочинності для досягнення вагомих результатів в боротьбі з нею від Національної поліції очікується більш ефективна робота щодо протидії злочинним виявам, а це, у свою чергу, передбачає якісно новий рівень організації взаємодії оперативних

підрозділів, органів досудового розслідування та уповноважених осіб інших служб при виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень.

Нерідко про взаємодію служб йдеться як про певною мірою «примусовий» захід, який застосовується під загрозою дисциплінарних стягнень. Безліч невіршених питань на теоретичному рівні й в практичній діяльності спричиняють «непорозуміння» між оперативними підрозділами та органами досудового слідства під час спільної роботи, наслідками яких є несвоєчасне і неповне інформування слідчого про результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, проведення процесуальних дій оперативним працівником без доручення слідчого, тривалий термін досудового розслідування внаслідок невиконання доручень тощо.

Ефективність співпраці слідчих та оперативних підрозділів, як зазначалось ученими, багато в чому залежить від обрання форм взаємодії, відповідності її нормативно-правовим актам з урахуванням рекомендацій кримінальної процесуальної та криміналістичної теорії й практики, а також значною мірою – рівня організації ОРД.

Більшість авторів, не даючи визначення формам взаємодії, зазвичай поділяють їх на правові та організаційні. Звісно, цей розподіл дещо умовний, оскільки правові форми – спільне проведення слідчих дій, доручення слідчого оперативному працівникові, завжди потребують певної організації. У свою чергу організаційні форми (планування процесуальних дій, обмін інформацією, діяльність у складі СОГ) також є правовими, оскільки порядок їх реалізації закріплено у різних відомчих підзаконних актах.

Аналізуючи норми КПК України та відомчі нормативно-правові акти МВС і НП України, можна виокремити такі процесуальні форми взаємодії слідчих, працівників оперативних підрозділів та інших служб поліції:

1) взаємодія при надходженні до органів Національної поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них;

2) створення слідчо-оперативних груп для розслідування кримінальних правопорушень (до складу якої можуть входити співробітники, які брали участь в огляді місця події, реалізації матеріалів ОРД, оперативній розробці фігурантів, проведенні інших агентурно-оперативних заходів);

3) виконання співробітниками оперативного підрозділу письмових доручень про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування;

4) взаємодія при зупиненні досудового розслідування у разі, якщо підозрюваний переховується від органів слідства з метою ухилення від кримінальної відповідальності та його місцезнаходження невідоме (виконання постанов про розшук підозрюваного покладається на співробітників оперативних підрозділів);

5) взаємодія при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами ОРД до органу досудового розслідування.

Слушною є думка М. А. Погорецького про те, що матеріали ОРД можуть бути отримані слідчим шляхом ініціативного направлення органам кримінального переслідування запиту або витребування їх із підрозділів, що здійснюють ОРД [2]. Таким чином, можна зробити висновок, що направлення оперативними підрозділами матеріалів ОРД слідчому та їх витребування органами кримінального переслідування з метою використання при розслідуванні злочинів – також своєрідні форми взаємодії.

Обрання форми взаємодії пов'язано з характером слідчої або оперативно-розшукової ситуації, що склалася у зв'язку з кримінальним провадженням чи ОРС, залежить від слідчого й реалізується за його ініціативою та під його процесуальним контролем. Специфіка цих форм взаємодії полягає у тому, що під час їх реалізації формується система правовідносин між слідчим та оперативним підрозділом (начальником підрозділу Національної поліції та оперативним працівником), яка, поряд з кримінальними процесуальними, включає й інші правовідносини (адміністративно-процесуальні, службові тощо), що в підсумку має за мету забезпечення об'єктивності, всебічності й повноти дослідження обставин, що підлягають доказуванню.

Як вже зазначалось, за КПК України, окрім доручень на проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам, слідчий вправі самостійно проводити негласні слідчі (розшукові) дії. На нашу думку, ідея закріплення права слідчого щодо можливого самостійного проведення негласних слідчих (розшукових) дій є цілком виправданою. Слідчий, орієнтуючись в матеріалах досудового розслідування, які зібрав самостійно (або приймав в цьому участь), чіткіше усвідомлює мету проведення ним у

майбутньому негласних слідчих (розшукових) дій, їх спрямування, а також необхідні заходи з пошуку та закріплення доказів, які можуть бути отримані за їх результатами.

Можливість самостійного проведення слідчим негласних слідчих (розшукових) дій сприятиме процесуальній економії, оскільки слідчий в деяких випадках звільняється від дачі доручень оперативним підрозділам і очікування на їх розгляд та результати проведення. Водночас необхідно відмітити, що самостійне проведення слідчим таких дій, як, скажімо, контроль за вчиненням злочину (контрольована поставка, контрольована та оперативна закупка, спеціальний слідчий експеримент, імітування обстановки злочину), виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації самостійно практично неможливе.

Необхідно також відмітити, що новий КПК України не врегулював всіх проблемних питань стосовно організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, зокрема потребує уточнення (деталізації) закріплені КПК загальні засади та єдині вимоги до організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчими органів досудового розслідування або за їх дорученням чи дорученням прокурора уповноваженими оперативними підрозділами, порядок отримання дозволів на проведення негласних слідчих (розшукових) дій, правила фіксації отриманої під час їх проведення інформації, режим засекречування (розсекречування) та знищення відомостей (матеріальних носіїв) інформації щодо факту, методів та результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій, розголошення яких створює загрозу національним інтересам та безпеці.

Виходячи з викладеного, в правовому полі мають бути диференційовані підстави, порядок і повноваження суб'єктів проведення негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів відповідно до положень нового КПК України, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та ряду відповідних відомчих інструкцій з уточненням процедури отримання дозволів на проведення відповідних дій (заходів), а також врегулювання процедур проведення оперативно-технічних заходів оперативно-технічними підрозділами, а також порядку реєстрації, обліку та зберігання документів і матеріальних носіїв секретної інформації, одержаних за результатами проведення таких заходів. З іншого боку, потребують нового наукового бачення перспективи законодавчого удосконалення правового

статусу слідчого, який уповноважений здійснювати НСРД, ініціювати та приймати участь у проведенні ОРД, закріплення гарантій його процесуальної незалежності і, що не менш важливо, уточнення статусу оперативного працівника, який поряд зі здійсненням ОРД, наділений й повноваженнями слідчого.

Список використаних джерел

1. Тихиня В. Е. К вопросу о взаимодействии оперативных работников и следователей при реализации дел оперативной разработки / В. Е. Тихиня, Н. И. Семашко // Формы и методы укрепления правопорядку в современных условиях : Сборник научных трудов слушателей. – Минск, 1990. – № 50/23. – С. 180–182.

2. Погорецький М. А. Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес: проблеми взаємозв'язку : [монографія : у 2-х частинах] / Погорецький М.А. – Луганськ : ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2008.

Небитов Андрій Анатолійович,

начальник Головного управління
Національної поліції в Київській області,
доктор юридичних наук

Ємець Олег Миколайович,

доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ВЗАЄМОДІЯ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ІНШИХ КРАЇН У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Державний кордон вже давно не є обмежувальним чинником для злочинності, особливо організованої, яка все більше набуває транснаціональних ознак. Проте, з іншого боку, існують ряд труднощів правового та організаційного характеру у взаємодії правоохоронних органів різних країн в протидії їй. У нас до напрямів реалізації Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю [1] віднесено продовження міжнародного співробітництва вітчизняних правоохоронних органів із відповідними органами іноземних держав. Проблему протидії організованій злочинності передбачається розв'язати, серед іншого, шляхом зміцнення міжнародного співробітництва.